

Jméno a příjmení studenta: Tereza Šollerová
Téma bakalářské práce: **Židovské pohřební rituály střední Evropy.**
Oponent práce: ThDr. Markéta Holubová, Th.D.

Autorka si zvolila téma, jež při správném postupu skýtá velmi zajímavou příležitost, jak pro pisatele, tak pro potenciálního čtenáře. Ani zdaleka však nedokázala tuto možnost využít. Pokud kompiluje ze sekundární literatury, je ve své snaze poměrně úspěšná. Problém nastává v okamžiku, kdy má fakta zasadit do širších souvislostí.

Daná situace je zapříčiněna dvěma poměrně zásadními pochybeními:

- 1) Neschopnost nahlédnout téma v jeho komplexnosti, a tudíž i časté vytrhávání z kontextu.
- 2) Nedisciplinovanost ohledně formální stránky díla.

Jsem přesvědčena, že Tereza Šollerová přistupovala k bakalářské práci s nejlepšími úmysly, ty se ovšem nepodařilo zcela přetavit do finální podoby.

Pokusím se nejhrubší nedostatky konkretizovat: Pisatelka si klade za cíl pojednat fenomén smrti a pohřebních rituálů v judaismu, velkou část práce zabírají informace týkající se tradičního rabínského židovství; přesto však jako pramenů užívá toliko TaNaCHu a Stanov Pražského židovského Pohřebního bratrstva (z roku 1936). Pomíjí tudíž Mišnu, Gemaru (respektive Gemary), midraše, Šulchan aruch, prakticky celou rabínskou literaturu a důležitá pojednání Ma'avar Javok, potažmo Chibut ha-kever .

Z nesprávných a nevhodně utříděných vstupních informací musí tedy zákonitě dospívat k chybným výsledným výstupům. Proto postuluje zavádějící a zbytečně paušalizující názory, jež nejsou podpořeny argumenty. Například na s. 10 se dočítáme, že: „Smrt v judaismu není chápána ‚pozitivně‘“ atd.; což je naprosté nepochopení představy vzkříšení a *olam ha-ba*, jež se nepochybně podílely na utváření židovské reflexe umírání, smrti, jakož i tradičního židovského pohřbu (mimochoodem, autorka nebere v potaz ani biblický text Kaz 7:1). Stejného lapsu se dopouští, hovoří-li o rabínském zákazu kremace [s. 18—19 a nezmiňuje např. talmudické traktáty Avoda zara a Sanhedrin (výslovný zákaz zpopelnění nacházíme v Sanh. 46b aj.)]. Nepříjemné myšlenkové zkratky se rovněž týkají textů, v nichž se Tereza Šollerová pokouší podchytit podstatu či charakter Boha (s. 14). V oddíle 2.3 nazvaném *Co je po smrti?* (s. 14—15), jsme konfrontováni s kuriózním případem konfuze, neboť text je uveden citátem Ž 139:8; načež pojednává o še'olu.

Domnívám se, že kardinálním úskalím bakalářské práce **Židovské pohřební rituály střední Evropy** je skutečnost, že autorka nikterak nereflektuje židovskou tradici a uniká jí esence judaismu, a totiž otázka kontinuity.

Další výtky je třeba směřovat ke zvolenému stylu citace (pisatelka užívá Harvardský způsob, ovšem činí tak nekorektně) a k téměř naprosté absenci poznámkového aparátu [na s. 20 se vyskytuje jediná poznámka v textu práce (o celkovém rozsahu 50 stran)]. Pečlivé vedení poznámkového aparátu by mj. zajistilo dovysvětlení některých termínů, eventuálně uvedení halachot a zvyků v hlavním textu opomenutých [např. *bracha* vztahující se ke zprávě o skonu člověka; *tachrichin* (nikoliv pouze *kitl*), *havra'a* atd.], drobnou zmínku by zasloužily i pohřební zvyklosti v neortodoxních židovských obecnstvích atd.

Navzdory mnoha výhradám zastávám názor, že bakalářská práce Terezy Šollerové má jistý potenciál (není amorfní; pisatelka je inteligentní a evidentně přemýšlivá) a věřím, že její autorka bude schopna v budoucnu kultivovat a rozvíjet. Její dosavadní usilování hodnotím klasifikačním stupněm 3.

V Praze dne 5. 7. 2013

ThDr. Markéta Holubová, Th.D.